

Pierwszy dzień Sympozjum zakończył się uroczystą kolacją. Była ona doskonałą okazją do tego, by raz jeszcze pogratulować Jubilatowi jego długoletniej, znakomitej pracy naukowej i dydaktycznej, a także życzyć mu kolejnych sukcesów w życiu zawodowym oraz prywatnym.

Drugiego dnia Konferencji obrady otworzył referat prof. Bronisława Sitka (UWM) na temat *Pozycji prawnej 'advocatus fisci'*. Kolejne wystąpienia należały do prof. Anny Tarwackiej (UKSW) – *Jak się zemścić na cenzorach? Zakres odpowiedzialności karnej strażników moralności*, dr hab. Dariusza Słapka (UMCS) – *Instrumentum vocale' czyli o niezwykłych negocjacjach władz rzymskich z... niewolnikami Antoniusza*, dr hab. Jacka Wiewiorowskiego (UAM) – *CTh 9.14.1 = C. 9.16.7 (a. 374) – pierwszy dziejowy zakaz dzieciobójstwa?*, dr hab. Macieja Jońcy – *Telum manu fugit'. Uwagi na temat nieumyślności w Dekrecie Gracjana*, dr hab. Henryka Kowalskiego – *Polityka a prawo karne. Ustawodawstwo karne cesarza Augusta na tle wydarzeń w latach 22-18 p.n.e.*, dr Anny Pawłowskiej – *Sposoby wykonania kary śmierci: polityka czy „fantazja” cesarska ?* oraz dr Andrzeja Chmiela – *Proces katylinarczyków jako przykład rzymskiego „procesu politycznego”*. Po ożywionej dyskusji, którą wywołały referaty, przewodniczący zamknął ósme Sympozjum naukowe rzymskiego prawa karnego.

Renata Kamińska*

SEMINARIO EURASIATICO DI DIRITTO ROMANO,
«REPUBBLICA E DIFESA DEI DIRITTI DELL'UOMO E DEL CITTADINO. RECEZIONE
E INSEGNAMENTO DEL DIRITTO ROMANO»,
STAMBUL, 30-31 MAJA 2014 R.

W dniach 30-31 maja 2014 r. w Stambule odbyło się drugie *Seminario Eurasiatico di diritto romano* (Euroazjatyckie seminarium prawa rzymskiego), pod hasłem: «Repubblica e difesa dei diritti dell'uomo e

* Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

del cittadino. Recezione e insegnamento del diritto romano» [Republika i obrona praw człowieka i obywatela. Recepcja i nauczanie prawa rzymskiego].

Obrady zainaugurował Enver Yücel, założyciel i Dyrektor rady administracyjnej prywatnego Uniwersytetu Bahçeşehir. Swoje powitania wygłosili następnie prof. Machkam Machmudov, przewodniczący Trybunału Konstytucyjnego Tadżykistanu, przewodniczący komitetu organizacyjnego *Seminari eurasiatici di diritto romano* oraz prof. İlber Ortaylı, dyrektor Międzywydziałowego Centrum Nauk Historycznych Uniwersytetu Galatasaray, przewodniczący komitetu naukowego seminarium.

Części pierwszej, pod hasłem «Insegnamento del diritto romano» [nauczanie prawa rzymskiego] przewodniczył prof. Riccardo Cardilli z Uniwersytetu «Tor Vergata» w Rzymie. Swoje wystąpienia, dotyczące nauczania prawa rzymskiego w kraju prelegenta, wygłosili: prof. Witold Wołodkiewicz (Uniwersytet Warszawski), prof. Machkam Machmudov (Uniwersytet w Tadżykistanie), Tatiana Filippova (Ałtajski Uniwersytet w Bijsku, Rosja), prof. Manana Kopaliani (Uniwersytet im. Akaki Tserelli, Gruzja), Saltanat Esetova (Uniwersytet „Al Farabi”, Kazachstan), Natalia Sredinskaja (Instytut Zagranicznych Stosunków Ekonomicznych, Ekonomii i Prawa w Petersburgu, Rosja), prof. Nevenka Bogojević-Glušćević (Uniwersytet Czarnogórski), prof. Maria Zabłocka (Uniwersytet Warszawski), Evgenij Nekrasov (Rosyjski Uniwersytet Ekonomiczny, Rosja). Wszyscy prelegenci podkreślali wagę nauczania prawa rzymskiego dla rozwoju prawa współczesnego.

Sesji popołudniowej, «Recezione del diritto romano» [Recepcja prawa rzymskiego] przewodniczyli prof. Srđan Šarkić z Uniwersytetu w Nowym Sadzie, Serbia oraz prof. Teodor Sambrian z Uniwersytetu w Krajowej, Rumunia. W tej części konferencji referaty wygłosili: Aleksandr Ševčenko, przewodniczący Sądu Apelacyjno-Arbitrażowego we Władywostoku, Rosja (*Recezione del diritto romano nella legislazione civile attuale della Federazione Russa* [Recepcja prawa rzymskiego we współczesnym ustawodawstwie cywilnym Federacji Rosyjskiej]), doc. dr Z. Seldağ Güneş Peschke z Uniwersytetu Gazi w Ankarze, Turcja (*La tutela dei diritti di personalità dal diritto roma-*

no al diritto odierno [Ochrona dóbr osobistych od prawa rzymskiego do współczesnego]), dr Rita Jaworska-Stankiewicz, Uniwersytet Szczeciński (*Le definizioni romane del matrimonio alla luce delle attuali discussioni sulle modifiche delle norme di legge riguardanti altri tipi di legame* [Rzymskie definicje małżeństwa w świetle obecnych dyskusji nad zmianą norm ustawowych dotyczących innych typów związków]), prof. Teodor Sambrian z Uniwersytetu w Krajowej, Rumunia (*La recezione delle 'operis novi nuntiatio' nel diritto romeno* [Recepcja *operis novae nuntiatio* w prawie rumuńskim]), prof. Piotr Niczyporuk z Uniwersytetu w Białymstoku (*'Chirographum' come prototipo dei rapporti creditizi* [*Chirographum* jako pierwowzór stosunków kredytowych], referat napisany wspólnie z Anielą Talecką), doc. Dževad Drino i Benjamin Londrc, Uniwersytet w Zenicy, Bośnia i Hercegowina (*Gli elementi di diritto romano presenti nel diritto contrattuale dello Stato medievale di Bosnia ed Erzegovina* [Elementy prawa rzymskiego w prawie kontraktowym średniowiecznego państwa Bośni i Hercegowiny]), prof. Nina Bezik, Uniwersytet w Irkucku, Rosja (*Problemi di recezione delle regole relative all' "habitatio" nel diritto privato russo attuale* [Problemy w recepcji reguł odnoszących się do *habitatio* we współczesnym rosyjskim prawie prywatnym]), prof. Srđan Šarkić z Uniwersytetu w Nowym Sadzie, Serbia (*'Leges civiles' nel diritto medievale serbo* [*Leges civiles* w średniowiecznym prawie serbskim]), prof. Marko Petrak, Uniwersytet w Zagrzebiu, Chorwacja (*Réception du Droit romain dans le Code général des biens de Monténégro (1888), avec un regard particulier sur les 'regulae iuris'* [Recepcja prawa rzymskiego w *Code général des biens* z roku 1888, ze szczególnym uwzględnieniem *regulae iuris*]), Aula Ibraeva, Uniwersytet „Al Farabi”, Kazachstan (*L'influenza del diritto romano sulla cultura giuridica della società kazaka contemporanea* [Wpływ prawa rzymskiego na kulturę prawną współczesnego społeczeństwa kazachskiego]), doc. dr Samir Aličić, Uniwersytet w [mieście] Novy Pazar, Serbia, *La recezione delle idee giuridiche e politiche dell'antichità nelle opere dei filosofi razionalisti serbi nell'epoca dell'Illuminismo* [Recepcja antycznych idei prawnych i politycznych w dziełach serbskich filozofów racjonalizmu w epoce Oświecenia])

Drugi dzień konferencji rozpoczął się sesją zatytułowaną «Repubblica e difesa dei diritti dell'uomo e del cittadino» [Republika i ochrona praw człowieka i obywatela]. Moderatorem tej części był prof. Machkam Machmudov. Jako pierwszy odczyt *'Templum iustitiae': un imperatore romano tra slavi e greci* [Templum iustitiae: imperator rzymski między Słowianami a Grekami] wygłosił prof. Riccardo Cardilli. Następnie referat *Il concetto di 'ius'* [Pojęcie ius] wygłosiła Tatiana Alexeeva z Uniwersytetu „Szkoła Wyższa Ekonomii” w Petersburgu (Rosja). Zarif Alizoda, Rzecznik Praw Człowieka Tadżykistanu, zreferował temat *La difesa dei diritti dell'uomo e del cittadino nella Repubblica del Tagikistan attraverso il meccanismo del difensore dei diritti umani (Ombudsman)* [Ochrona praw człowieka i obywatela w Republice Tadżykistanu poprzez działalność obrońcy praw człowieka (ombudsmana)]. Kolejnym prelegentem była doc. dr Fulya İlçin Gönenç z Uniwersytetu Marmara w Stambule (Turcja), głosząca wystąpienie *Potere, genere sociale e diritto romano* [Władza, płeć społeczna i prawo rzymskie]. Prof. Antonio Saccoccio z Uniwersytetu w Brescii (Włochy) wygłosił referat *La difesa dei beni comuni: diritto romano e prospettive moderne* [Obrona dobra wspólnego: prawo rzymskie i nowoczesne perspektywy]. Prof. Jan Zabłocki z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w referacie *Il segreto nel diritto romano* przybliżył słuchaczom temat tajemnicy w prawie rzymskim. Dr Elżbieta Loska z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie mówiła o wolności wypowiedzi w rzymskim teatrze w referacie *La libertà di espressione nel teatro romano*.

Później przewodnictwo obrad przejął prof. Witold Wołodkiewicz. Kolejnymi prelegentami byli: prof. Xu Guodong z Uniwersytetu w Xiamen, Chiny (*Limite della pena capitale nel diritto romano e la tutela dei diritti del cittadino* [Granice kary śmierci w prawie rzymskim i ochrona praw obywatela]), Maria Čupova z Państwowej Akademii Prawniczej w Moskwie „O.E. Kutafin”, Rosja (*Repubblica e difesa dei diritti dell'uomo e del cittadino. Il processo penale romano* [Republika i ochrona praw człowieka i obywatela. Rzymski proces karny]), dr Eşref Küçük z Uniwersytetu Ekonomii i Technologii

Economia w Ankarze, Turcja (*Baluardi di libertà del popolo romano: 'provocatio ad populum' e 'tribunus plebis'* [Bastiony wolności ludu rzymskiego: *'provocatio ad populum'* i *'tribunus plebis'*]), prof. Ivana Jaramaz-Reskušić, z Uniwersytetu w Zagrzebiu, Chorwacja (*Alcune considerazioni sulla corruzione giudiziaria nella Repubblica romana* [Kilka uwag na temat korupcji sądowej w republice rzymskiej]), Aleksej Mamychev z Uniwersytetu we Władywostoku, Rosja (*Diritti umani e comunanza sociale nel XXI secolo: tendenze mondiali ed eurasiatiche* [Prawa człowieka i wspólnota społeczna w XXI wieku: trendy globalne i w Eurazji])

Część merytoryczną konferencji zakończyły wystąpienia na temat digitalizacji źródeł i dorobku nauki prawa rzymskiego oraz organizacji uniwersyteckiego nauczania prawa rzymskiego w Turcji.

Na koniec konferencji prof. Machkam Machmudov otrzymał potwierdzenie tytułu doktora prawa rzymskiego i cywilnego Uniwersytetu 'La Sapienza' z rąk prof. Pierangelo Catalano (Uniwersytet 'La Sapienza' w Rzymie, Instytut badawczy 'Giorgio La Pira').

Elżbieta Loska*

XXV OGÓLNOPOLSKI ZJAZD HISTORYKÓW PRAWA,
KRAKÓW, 22-25 WRZEŚNIA 2014 R.

W dniach 22-25 września 2014 roku odbył się XXV Ogólnopolski Zjazd Historyków Prawa. Jego organizatorem był, obchodzący sześćset pięćdziesiątą rocznicę założenia, Uniwersytet Jagielloński. Przyjęta tematyka obrad – *Nauka i nauczanie prawa w przeszłości i współcześnie* – nawiązywała do tego wielkiego jubileuszu. Na wspomniany związek, jak również na śmiałość i dalekowzroczność Kazimierza Wielkiego i jego współpracowników, których starania o założenie studium generale odpowiadały wielorakim potrzebom państwa i miały tak doniosłe i dalekosiężne konsekwencje, wskazywali Jego

* Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego